

Lapin Kansa 19.12.2007

Brax ja salainen vierailu Inarissa

Puheenaihe

Luin Lapin Kansassa (18.12.) olleen uutisoinnin oikeusministeri Tuija Braxin salaisesta vierailusta Inarissa, jossa hän tapasi Greenpeacen väkeä ja saamelaiskäräjien edustajia.

Tavallisessa lehden lukijassa uutinen tapaamisesta herättää hämmennystä. Voiko julkista valtaa edustava valtioneuvoston jäsen tehdä yksityisvierailuja salassa? Vastaus on ehdottomasti ei! Miten oikeusministeri aikoo tasapuolisuuden mukaisesti järjestää todellisten maaomikeuksien omistajien lappalaisten (kveenien) kuulemisen? Tietävästi tällainen kutsu on esitetty hänelle. Mihin toimenpiteisiin oikeusministeri Brax aikoo ryhtyä maaomikeuksien palauttamiseksi niille, joille ne asiakirjojen ja Euroopan ihmisoikeus-sopimuksen mukaan kuuluvat?

Meidän oikeusjärjestyksemme mukaan asia on niin, että kulloinkin vallassa oleva poliittinen mielipide ei määrittele ihmisoikeussopimusten ja perustulain suojaamien oikeuksien laatua ja laajuutta. Eikö Brax ole selvillä siitä, että ILO-sopimuksen nojalla ei voida kaventaa tai murentaa omaisuuden suojan piirin kuuluvia maa-, vesi tai muitakaan oikeuksia? Oikea ja kestävä peruste on historiallinen jatkuvuus; oikeuksia on käytetty jatkuvasti ja kenenkään keskeyttämättä, mikä luo omistukselle ja nautinnalle kestävän perustan. Voimassa olevan valtiosääntömme mukaan voimassa olevaa oikeutta ja omistusta koskevat riidat ratkaistaan pääsääntöisesti tuomioistuimissa. Edes Eduskunta ei voi ratkaista vireillä olevaa omistuskiihtaa tavallisella lailla. Näin ollen, jos valtion omistus halutaan kiistää ja porosaamelaisten oikeudet maihin vahvistaa, kiista on ratkaistava tuomioistuimissa. Eikö julkisen vallan ja oikeusministeri Braxin tule edistää perus -ja ihmisoikeuksien toteutumista jo perustuslainkin nojalla?

Näyttää siltä, että ministeri Brax ei ole oikein selvillä ILO-sopimuksen soveltuvuudesta Suomeen; Suomen saamelaisväestö on jo pitkään elänyt täysin tasavertaisessa asemassa valtaväestön kanssa, käytettiinpä sitten mittarina taloudellista, yhteiskunnallista tai oikeudellista asemaa.

Tässä tilanteessa sellaisten saamelaisten nostaminen erityisasemaan, joilla on kielelliset yhteyden kolmen tai neljän sukupolven taakse loukkaisi erityisesti alueella pitempään asuneiden ”lappalaisten” (kveenien) oikeuksia, joilla varsin monella on ILO-sopimuksen edellyttämät asiakirjanäytöt oikeuksistaan historiallisten lapinkylien alueisiin. Näin ollen saamelaiskäräjien ehdotukset ILO-sopimuksen ratifioimisesta ovat omiaan lisäämään eriarvoisuutta, ei vähentämään tai poistamaan niitä.

Tähän mennessä ei ole historiallisten faktojen pohjalta arvioitu kenelle maa- ja vesioikeuksien katkeamattomana historiallisena tapahtumaketjuna ja käytäntönä tulisi kuulua, vaan tämä keskeinen kysymys on jatkuvasti sivuutettu ja alkuperäis- ja heimokansoja koskevaa ILO- sopimusta on tulkittu

siten kuin kysymys olisi kansasta jolta puuttuu kirjoitettu historia, asiakirjanäytöt ja ylipäätensä sivistysvaltioiden käsitys sivilisaatiosta.

Ja vielä avoin kysymys; onko valtioneuvosto valtuuttanut Braxin neuvottelemaan lain hyväksyttävät rajat ylittävän keinoja kaihtamattoman järjestön kanssa?

Jouni Kitti
entinen saamelaispoliitikko